

รายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรอบ 5 เดือนแรก

ตัวชี้วัด 3.34 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย

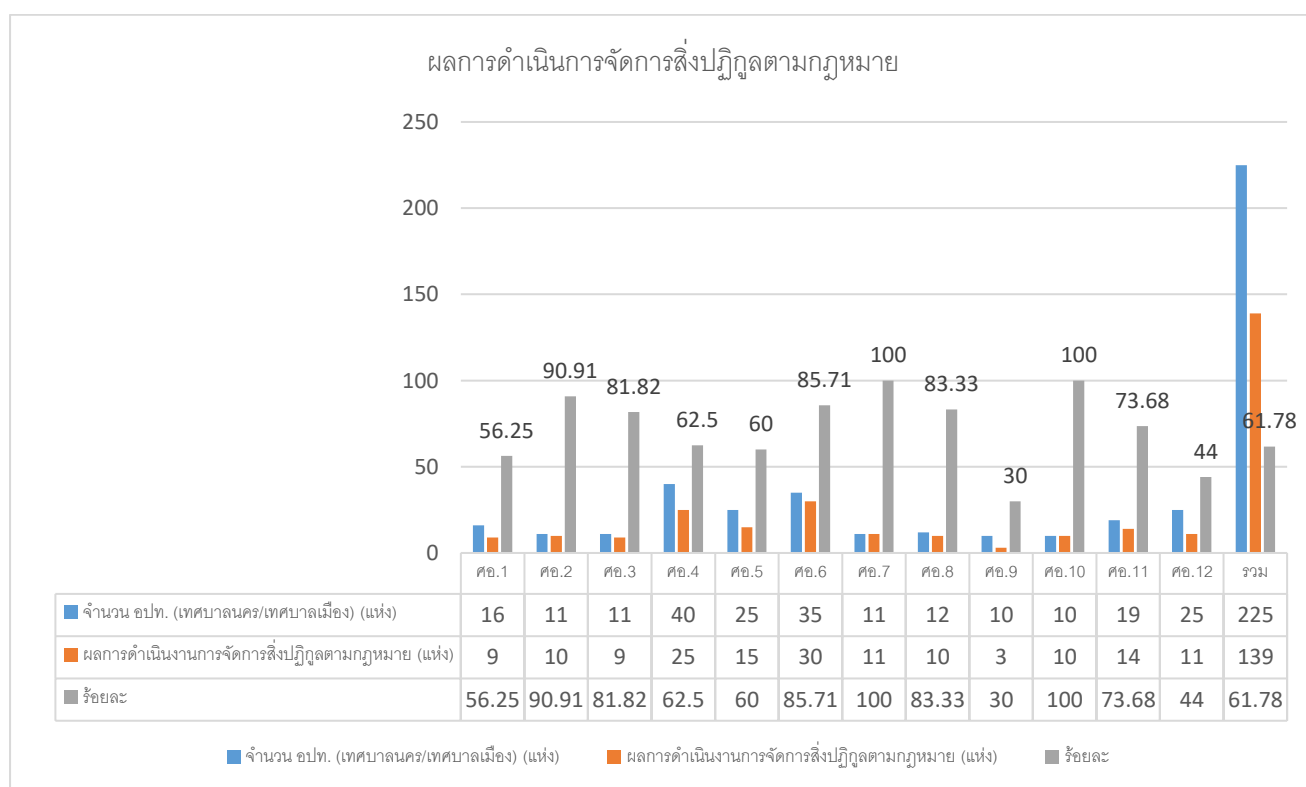
ระดับ 1 Assessment มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ตัวชี้วัด

1.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด

ในปี พ.ศ. 2568 กรมอนามัย ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อมิให้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของเชื้อโรค จากการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูล จากการบำบัดสิ่งปฏิกูลที่ไม่ถูกสุขลักษณะ กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์อนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูล ทั้งการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล รวมทั้งได้พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลระบบบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ หรือที่เรียกว่าระบบ F - Manifest สำหรับเป็นเครื่องมือในการควบคุมกำกับและติดตามการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อป้องกันปัญหาการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูลระหว่างการขนส่งไปยังสถานที่รับกำจัด รวมทั้งจะผลักดันให้เป็นมาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ในอนาคตต่อไป

ผลการดำเนินงานในปัจจุบัน (Level)

ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 กรมอนามัยขับเคลื่อนให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย จำนวน 139 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 61.78 (เป้าหมายคือ ร้อยละ 60) ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2568 โดยมีผลการดำเนินงานดังนี้

โดยสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูล ดังต่อไปนี้

1. ประชุมชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูล วันที่ 25 ตุลาคม 2567 ณ ห้องประชุมสมบุญ วัชรทัย อาคาร 1 ชั้น 2 กรมอนามัย การประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายสำคัญภายใต้ภารกิจของสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมตามแผนปฏิบัติการกรมอนามัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ที่ประชุมมีการนำเสนอประเด็นงานสำคัญของสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมและแนวทางการดำเนินงานทั้งในบทบาทของหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานส่วนภูมิภาค ซึ่งมีประเด็นงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล รวมถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานร่วมกับผู้รับผิดชอบงานระดับศูนย์อนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง และหน่วยงานวิชาการส่วนกลาง เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2. ประชุมชี้แจงและซักซ้อมความเข้าใจ เรื่อง แนวทางการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล และการพัฒนาต้นแบบการวางแผนความปลอดภัยด้านสุขาภิบาล (Sanitation Safety Planning : SSP) วันที่ 24 ธันวาคม 2567 ณ ห้องประชุมชิต ชัยวงศ์ อาคาร 5 ชั้น 5 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย และผ่านระบบประชุมทางไกล (Video conference) วัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงแนวทางการรายงานข้อมูลตัวชี้วัดการจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล ประจำปีงบประมาณ 2568 และพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการวางแผนความปลอดภัยด้านสุขาภิบาล (SSP) ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก (WHO)

3. ประชุมพิจารณาผลการศึกษาวิจัยและแนวทางการร่วมมือการขับเคลื่อนระดับนโยบาย แผนการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศไทย วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568 ณ ห้องประชุมชิต ชัยวงศ์ อาคาร 5 ชั้น 5 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาผลการศึกษารูปแบบการจัดการที่เหมาะสมและข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศไทย และนำผลการศึกษาไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศไทยต่อไป

4. ขี้แจงการดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1 เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) ในการบรรยายแนวทางการประเมินการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ประเด็น EHA 3000 การจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าใจและร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูล เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2567 ณ ห้องประชุมชิต ชัยวงศ์ อาคาร 5 ชั้น 5 สำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

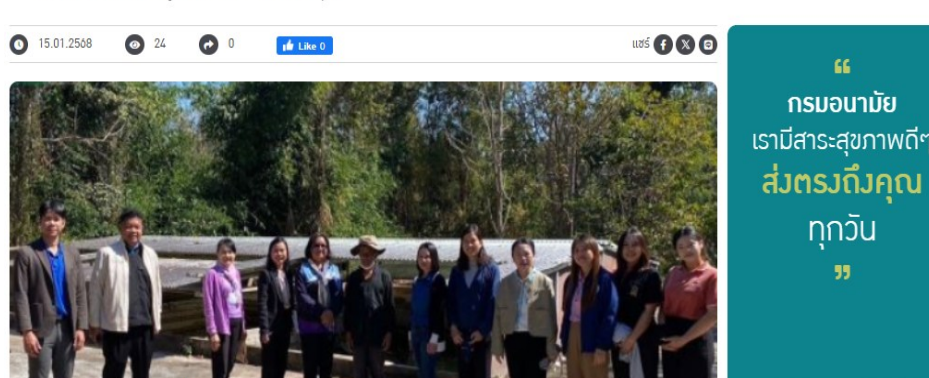
4.2 เข้าร่วมการประชุมชี้แจงมาตรฐานและแนวทางการขับเคลื่อนเมืองสุขภาพดี ประจำปีงบประมาณ 2568 ในประเด็นตัวชี้วัดที่ 5 มีการจัดการสิ่งปฏิกูล เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2567 ณ ห้องประชุม 1 กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ และผ่านระบบ Video Conference

5. ลงพื้นที่สนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูล

5.1 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น ลงพื้นที่เพื่อติดตามการดำเนินงาน การจัดการสิ่งปฏิกูลและระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัด ขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมยกระดับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการจัดการสิ่งปฏิกูลถูกสุขลักษณะและเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กำกับติดตามการจัดการสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ เพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูลในที่สาธารณะ

ก.อ.7 ร่วมกับสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ลงพื้นที่ติดตามการจัดการสิ่งปฏิกูล และการ ดำเนินงานของระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลของ อบต.นาชุมแสง อ.กุเวียง จ.ขอนแก่น

5.2 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมสนับสนุนการดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูลของศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น ในการจัดอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการมูลฝอยครบทุกประเภทและการจัดการ สิ่งปฏิกูล พร้อมทั้งศึกษาดูงาน อบต. พื้นที่ต้นแบบ เขตสุขภาพที่ 7

6. การจัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์วิชาการ คู่มือการจัดการสิ่งปฏิกูล สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ในการจัดการระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล

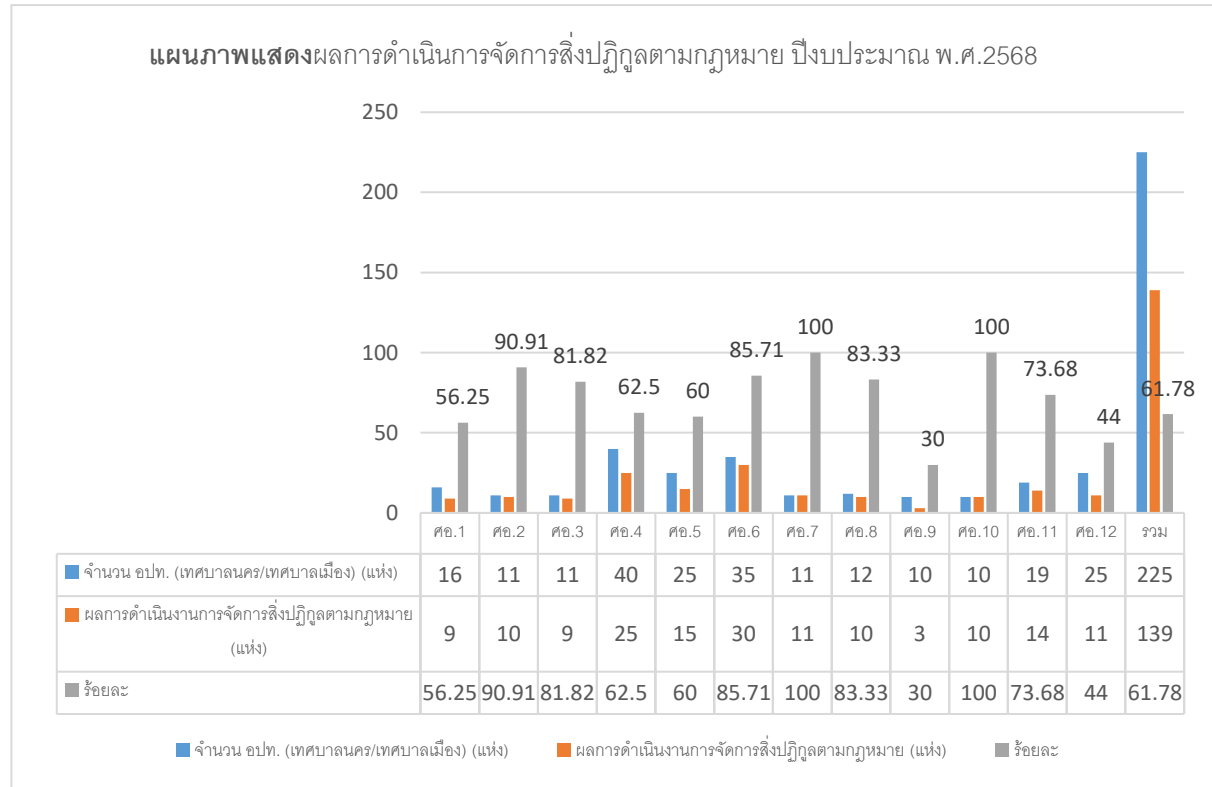
ผลผลิต/ผลลัพธ์ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (3 ปีย้อนหลัง-ปัจจุบัน) (Comparisons & Level)

กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 มีแนวทางการปฏิบัติงานและมาตรการการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568 สรุปผลการดำเนินงานดังนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป้าหมายร้อยละ 40 ผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 40 (90 แห่งจาก 225 แห่ง) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป้าหมายร้อยละ 50 ผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 40 (90 แห่งจาก 225 แห่ง) ผลการดำเนินงานไม่เพิ่มขึ้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นถึงความสำคัญในการจัดการสิ่งปฏิกูล ไม่มีพื้นที่ในการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล ขาดงบประมาณในการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล รวมทั้งขาดการยอมรับของประชาชนในชุมชนต่อการจัดทำระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล ในพื้นที่จากการจัดเวทีประชาคมรับฟังความคิดเห็นในการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ทำให้ผลการดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไม่เพิ่มขึ้น และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป้าหมายร้อยละ 60 ผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 61.78 (139 แห่งจาก 225 แห่ง) กรมอนามัย โดยสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูล และ (1) มีบริการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล (ซึ่งระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลอาจเป็นของ อปท. หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจาก อปท.) หรือ (2) มีการเก็บและขนสิ่งปฏิกูล และมีแผนการจัดการสิ่งปฏิกูลของ อปท. (กรณีไม่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล) โดยมีการกำหนดมาตรการขับเคลื่อนสำคัญ ประกอบด้วย (1) การสร้างการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน (2) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและการศึกษา ค้นคว้าวิจัย การพัฒนาแนวทางการจัดการสิ่งปฏิกูล (3) สนับสนุนให้เกิดการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานวิชาการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล (4) สร้างความตระหนักแก่ผู้รับผิดชอบงานการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้เกิดการจัดการที่เป็นไปตามกฎหมาย ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (5) การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล ซึ่งปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง)

มีการจัดการสิ่งปฏิกูล ได้แก่ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการจัดการสิ่งปฏิกูล และการขับเคลื่อนงานจัดการสิ่งปฏิกูลเชิงนโยบายโดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งปฏิกูล และสร้างความตระหนักในการจัดการสิ่งปฏิกูลให้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ รายละเอียดดังตารางที่ 1 สรุปผลการดำเนินงานในแต่ละปีตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1: สรุปผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566- 2568

Baseline data	หน่วยวัด	ผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.		
		2566 เป้าหมาย ร้อยละ 40	2567 เป้าหมาย ร้อยละ 50	2568 เป้าหมาย ร้อยละ 60
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย	ร้อยละ	40 (90 แห่งจาก 225 แห่ง)	40 (90 แห่งจาก 225 แห่ง)	61.78 (139 แห่งจาก 225 แห่ง)

ผลผลิต/ผลลัพธ์ ระดับ T (Trends) แนวโน้ม

แนวโน้มการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

จากสถานการณ์ปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ จำเป็นต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน โดยวิเคราะห์ปัญหาในทุกมิติและเสนอแนะมาตรการที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศ และอาศัยกลไกความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้ประเทศไทยมีแผนการจัดการสิ่งปฏิกูลสำหรับการแก้ไขปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยมีกิจกรรมดังนี้

1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสถานการณ์การจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ โดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) เพื่อให้เห็นสถานการณ์ปัญหาและมาตรการดำเนินงานสำหรับการจัดการปัญหาจากการจัดการสิ่งปฏิกูล

2) ยกร่างแผนปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ

3) จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อแผนปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ โดยมีหน่วยงานร่วมให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้น ได้แก่ ศูนย์อนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมควบคุมมลพิษ

นอกจากนี้ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการพัฒนาระบบกำกับติดตามการขนส่งสิ่งปฏิกูลอัจฉริยะ (F-Manifest System) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม กำกับ และติดตามการขนส่งสิ่งปฏิกูลให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แบบเอกสารกำกับการขนส่งสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 ในรูปแบบเทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีกิจกรรมดำเนินการดังนี้

1) พัฒนา ปรับปรุงระบบกำกับติดตามการขนส่งสิ่งปฏิกูลอัจฉริยะ (F-Manifest System)

2) จัดประชุมและทดลองใช้งานระบบกำกับติดตามการขนส่งสิ่งปฏิกูลอัจฉริยะ (F-Manifest System)

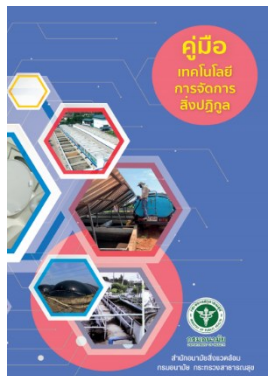
ทั้งนี้ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมดำเนินการสำรวจข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในภาพรวมของประเทศ และดำเนินการสนับสนุนและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้คำปรึกษา และคำแนะนำทางวิชาการในการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อให้การจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมายมีความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากมาตรการดำเนินงานขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการสิ่งปฏิกูลที่ผ่านมาและที่จะดำเนินการต่อไป การสร้างความตระหนักแก่ผู้รับผิดชอบงานการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้เกิดการจัดการที่เป็นไปตามกฎหมาย ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การสร้างการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การพัฒนาเทคโนโลยี แนวทางการจัดการสิ่งปฏิกูล สนับสนุนให้เกิดการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานวิชาการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล ทำให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของสิ่งปฏิกูลที่ต้องได้รับการจัดการ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนั้น ผลการดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ.2569 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และคาดว่าจะสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70 ทั้งนี้ จะต้องมุ่งเน้นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมีการจัดการสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนต่อไป

สารสนเทศและความรู้ (เอกสารที่เกี่ยวข้อง)

1. กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561
2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แบบเอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561
3. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไขมันปนเปื้อนในน้ำและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไขมันปนเปื้อนในน้ำและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561
4. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดประเภท ขนาด ระยะเวลาในการสูบกากตะกอนและวิธีการระบายน้ำทิ้งที่ได้มาตรฐานของระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561
5. คู่มือการจัดการสิ่งปฏิกูล
6. คู่มือเทคโนโลยีการจัดการสิ่งปฏิกูล
7. คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานสูบล้างและขนสิ่งปฏิกูล

8. ตัวอย่างร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการจัดการสิ่งปฏิกูล
2. การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งปฏิกูล

ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการจัดการสิ่งปฏิกูล
2. ไม่มีพื้นที่ในการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล
3. ขาดงบประมาณในการก่อสร้างระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล
4. การไม่ยอมรับจากประชาชนในการจัดทำระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลในพื้นที่

รายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรอบ 5 เดือนแรก

ตัวชี้วัด 3.34 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย

ระดับ 1 Assessment มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ตัวชี้วัด

1.2 ผลการวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อขับเคลื่อนตัวชี้วัด

กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อมูลจำนวนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (แห่ง)
1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด	76
2. เทศบาล	2,470
- เทศบาลนคร	30
- เทศบาลเมือง	195
- เทศบาลตำบล	2,245
3. องค์การบริหารส่วนตำบล	5,300
4. องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา)	2
รวมทั้งสิ้น	7,848

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 76 แห่ง

3. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 จำนวน 12 แห่ง

4. ท้องถิ่นจังหวัด จำนวน 76 แห่ง

จากการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการสิ่งปฏิกูล ในปีงบประมาณ 2568 ได้ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูล ดังนี้

- ชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูล
- ประชุมบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการวางแผนความปลอดภัยด้านการจัดการ

สิ่งปฏิกูล ณ จังหวัดขอนแก่น, จังหวัดพะเยา

- ประชุมการใช้งานระบบกำกับติดตามการขนส่งสิ่งปฏิกูลอัจฉริยะ (F-Manifest System)
- ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการสิ่งปฏิกูลของประเทศ
- ลงพื้นที่สนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูลในพื้นที่

ซึ่งได้มีการนำเสนอความต้องการ/ความคาดหวัง ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจ รวมทั้งข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เป็นผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังข้อมูลในตารางนี้

ผู้รับบริการ/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ/ ความคาดหวัง	ความพึงพอใจ/ ความไม่พึงพอใจ	ข้อเสนอแนะ จากผู้รับบริการ
1. องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	- องค์ความรู้ด้านวิชาการ - สามารถปฏิบัติงานได้ตาม มาตรฐานการจัดการสิ่งปฏิกูล ตามกฎหมาย	การให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะต่อการ ดำเนินการจัดการสิ่ง ปฏิกูลในพื้นที่	- คู่มือ/แนวทางการจัดการสิ่งปฏิกูล ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 - การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

			- การเยี่ยมเสริมพลัง - แนวทางการขอรับงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	- องค์กรความรู้และการบริหารจัดการในการสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- ระบบฐานข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลที่ยังไม่เป็นปัจจุบันสำหรับใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูลในระดับนโยบาย	- การขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับกระทรวงในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูล - สื่อการเรียนรู้การจัดการสิ่งปฏิกูล - การอบรมพัฒนาศักยภาพ
3. ศูนย์อนามัยที่ 1 - 12	- การเพิ่มเติมองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- ระบบฐานข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลที่ยังไม่เป็นปัจจุบันสำหรับใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- การขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับกระทรวงในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูล - ระบบสารสนเทศการจัดการสิ่งปฏิกูล
4. ท้องถิ่นจังหวัด	- องค์กรความรู้และการบริหารจัดการในการสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- การสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- การบูรณาการความร่วมมือในการขับเคลื่อนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายใต้คณะกรรมการตามกฎหมาย

รายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรอบ 5 เดือนแรก

ตัวชี้วัด 3.34 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย

ระดับ 2 Advocacy/Intervention มีการกำหนดมาตรการและแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานตัวชี้วัด

2.1 มีมาตรการขับเคลื่อนตัวชี้วัด

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย โดยมีมาตรการสำคัญ (PIRAB) ดังนี้

P : Partnership ประสานและสร้างการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย

I : Investment พัฒนารูปแบบ เทคโนโลยี เพื่อการจัดการสิ่งปฏิกูลที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

R : Regulation สนับสนุนให้เกิดการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมาย มาตรฐานวิชาการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล และแนวทางการปฏิบัติงาน (SOP) การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมการจัดการสิ่งปฏิกูล

A : Advocate ส่งเสริมให้เกิดกลไกการจัดการสิ่งปฏิกูลที่เข้มแข็ง สร้างความรู้ สร้างความตระหนักให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการสิ่งปฏิกูลเป็นไปตามกฎหมาย ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

B : Building capacity เสริมสร้างทักษะ พัฒนาขีดความสามารถ สนับสนุนองค์ความรู้ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการสิ่งปฏิกูลมีประสิทธิภาพ

มาตรการสำคัญ (PIRAB)

มาตรการสำคัญ (PIRAB)	มาตรการ	ผู้รับบริการ/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเด็นความรู้	เหตุผล
P: Partnership	สร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน เครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการ สิ่งปฏิกูล	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 4. ท้องถิ่นจังหวัด	1. กฎกระทรวงสุขลักษณะการ จัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 2. เอกสารวิชาการด้านการ จัดการสิ่งปฏิกูล	เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม หน่วยงานเครือข่ายทั้งระดับ นโยบายและระดับพื้นที่เพื่อ ขับเคลื่อนการดำเนินงานการ จัดการสิ่งปฏิกูล
I: Investment	พัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการ ขับเคลื่อนการดำเนินงาน กำกับ ติดตามการจัดการสิ่งปฏิกูล	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 4. ท้องถิ่นจังหวัด	1. กฎกระทรวงสุขลักษณะการ จัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 2. ประกาศกระทรวง สาธารณสุข เรื่อง แบบเอกสาร กำกับการขนส่งสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561	เพื่อให้มีการพัฒนาเทคโนโลยี สำหรับรองรับการดำเนินงาน กำกับ ติดตามการจัดการ สิ่งปฏิกูลให้เป็นไปตามกฎหมาย
R: Regulation & Law	ส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูลให้ เป็นไปตามกฎหมาย	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 4. ท้องถิ่นจังหวัด	1. กฎกระทรวงสุขลักษณะการ จัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 2. เอกสารวิชาการด้านการ จัดการสิ่งปฏิกูล	เพื่อให้เกิดกลไกการจัดการ สิ่งปฏิกูลที่เป็นไปตามกฎหมาย และมาตรฐานวิชาการ
A: Advocate	สร้างความตระหนักแก่ผู้รับผิดชอบ งานการจัดการสิ่งปฏิกูล เพื่อให้ เกิดการจัดการสิ่งปฏิกูลที่เป็นไป ตามกฎหมาย ถูกต้อง และมี ประสิทธิภาพ	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 4. ท้องถิ่นจังหวัด	1. กฎกระทรวงสุขลักษณะการ จัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 2. เอกสารวิชาการด้านการ จัดการสิ่งปฏิกูล	เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งปฏิกูล ที่เป็นไปตามกฎหมาย ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ
B: Building capacity	ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ หน่วยงานเครือข่ายในการจัดการ สิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 3. ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 4. ท้องถิ่นจังหวัด	1. กฎกระทรวงสุขลักษณะการ จัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 2. เอกสารวิชาการด้านการ จัดการสิ่งปฏิกูล	เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ แนวทาง มาตรฐาน เครื่องมือ ในการดำเนินงานจัดการ สิ่งปฏิกูลให้แก่เจ้าหน้าที่ให้มี ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการ ดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูล

รายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรอบ 5 เดือนแรก
ตัวชี้วัด 3.34 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย

ระดับ 2 Advocacy/Intervention มีการกำหนดมาตรการและแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานตัวชี้วัด

2.2 มีแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานตัวชี้วัด

กิจกรรม	มาตรการ	เป้าหมาย	วันที่เริ่มต้น	วันที่สิ้นสุด
1. วิเคราะห์สถานการณ์ตัวชี้วัด 3.34 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย	P : Partnership R : Regulation & Law	2 ครั้ง	ต.ค. 68	มี.ค. 69
2. ชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิกูล	P : Partnership A : Advocate	1 ครั้ง	ต.ค. 68	มี.ค. 69
3. การพัฒนากฎหมาย คู่มือ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิชาการ และแผนปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล	R : Regulation & Law A : Advocate	1 ครั้ง	พ.ย. 68	ก.ค. 69
4. ประชุมเชิงปฏิบัติการประยุกต์ใช้ระบบกำกับ ติดตาม การเก็บ ขน สิ่งปฏิกูล (F-manifest) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	R : Regulation & Law A : Advocate	1 ครั้ง	ก.พ. 69	ก.ค. 69
5. ลงพื้นที่สนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูล	P : Partnership B : Building capacity	1 ครั้ง	ม.ค. 69	ก.ค. 69